

„Okos eszközökkel okosan”. Korszerű IKT-eszköz használata az óvodában

Kiss-Szamosszegi Edit

kiss.szamika@gmail.com

Szegedi ÓVI Garam Utcai Óvoda

Pedagógiai munkámban mindig fontos volt az innováció, a fejlődés, melynek részét képezi az IKT-eszköz alkalmazása, melyből a mesterprogramom is született. Ezeknek az eszközöknek a használata közben egyértelmű volt számomra, hogy a gyerekekre nagymértékben hatással vannak, fejlesztő erejük evidens. Megtapasztaltam, hogy ha megfelelően, jól kialakított keretek között alkalmazzuk, hatékonyan működhetnek, amennyiben jól és okosan használják. Fontos, hogy ezek az eszközök természetesen legyenek jelen a mindennapjainkban, ügyelve az egyensúlyra. Tagóvodánk nevelési gyakorlatában továbbra is a mozgás maradt kiemelt helyen, de átgondoltan beépítettük az IKT-eszközöket a munkánkba, melyet jó gyakorlatként alkalmazunk. Céлом ennek a jó gyakorlatnak a bemutatása, melyből az óvodapedagógusok ötletet tudnak meríteni.

Kulcsszavak: okoseszközök, IKT-eszköz, innováció, mesterprogram



Bevezetés

„A valódi felfedezés nem abban áll, hogy új területeket találunk, hanem, hogy új szemmel nézzük az ismert világot.”

Marcel Proust

A korszerű tanulászervezési utaknak természetesen kell megjelenniük az óvodában, hiszen akkor leszünk hatással a „modern, korszerű, okos társadalomra”. Pedagógusként feladatomnak érzem a gyerekekre, családokra való hatásgyakorlást. A felnövekvő nemzedéknek kellő alapokat kell biztosítani, hogy megtanulják ezeket a digitális eszközöket okosan használni. Hiszek abban, hogy a hagyományos eszközök mellett a korszerűségnek is helyet kell adni a pedagógiai munkában, hiszen kiegészítik egymást. Céloom a mesterprogrammal a már megkezdett innováció folytatása óvodánkban, ahol a korszerű IKT-eszköz használata már megjelent. Szeretném támogatni a gyerekek önálló ismeretszerzését, készség- és képességfejlesztését a korszerű IKT-eszközökön keresztül.

Szeretném népszerűsíteni a korszerű IKT-eszközök használatát a pedagógusok körében. Mesterprogramomat a nyitott, támogató alkalmazotti közösségemre építettem, akiknek a fejlődés pedagógiai hitvallásuk része.

Szempontok:

- Az Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez kiadványban, a kompetenciákban egyre jobban megtalálható az IKT-eszközök korszerű használata. A digitális eszközök használata már elvárt az óvodapedagógusoktól.
- A Szeged ÓVI Pedagógiai Programja tartalmazza tevékenységterületenként, hogy az óvodapedagógus feladata, hogy az IKT-eszközöket célszerűen alkalmazza.
- Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja több szinten is hangsúlyozza, hogy a gyerekek értelmi képességeinek fejlesztéséhez ösztönző környezet szükséges, melyhez a korszerű IKT-eszközök teljes mértékben segítséget nyújthatnak. Az Alapprogram hangsúlyozza az óvoda hátránycsökkentő szerepét, és mivel nem minden gyereknek adatik meg az okoseszközök használata, az óvodának ebben is segítenie kell. Megismertetni, okosan megtanítani használni ezeket az eszközöket az óvodáskorú gyerekeknek. A külső világ tevékeny megismerésének területénél hangsúlyozza az Alapprogram a tágabb környezet megismerését, melyhez nagymértékben hozzásegíthetnek az IKT-eszközök, hiszen olyan dolgokat is meg tudunk mutatni, amiket a valóságban nem lehet.
- Az óvodapedagógus-képzésben is vannak olyan tantárgyak, melyek felkészítik az óvodapedagógusokat az IKT-eszközök használatára.
- A pedagógusok nagy része nem tanulta ezeknek az eszközöknek a használatát, alkalmazását, ezért szakmailag is indokoltá vált az innovatív mesterprogramom megvalósítása.

Mesterprogram bemutatása

„OKOSÍTÓ VIDEÓK” gyűjteménye

Ismeretterjesztő videók gyűjtése történt meg, heti tematikus tervekre lebontva. Pedagógiai Programunk témaheteit az évszakok, ünnepek határozzák meg, melyek elsősorban a külső világ tevékeny megismeréséhez kapcsolódnak. Céлом ebben az időszakban az volt, hogy tudatosabban használják az ismeretterjesztő videókat az óvodapedagógusok a tematikus tervekhez kapcsolódóan. Olyan videókat kerestünk, melyek értékeket hordoznak, minőségiek, a gyerekek számára érthetők és érdekesek. Első körben a tematikus terveket határoztuk meg az éves tervünk alapján. A Pedagógiai Programunknak megfelelően az évszakok és az ünnepek határozták meg a tervünket. Mindezek mellett egyéb témákban is kerestünk videót, melyet hasznosítani tudunk a pedagógiai munkában. Ilyen újszerű témakör például a dinoszauruszok világa, a méz, a környezetvédelem, a bolygók világa. A gyűjtemény, tapasztalataim alapján, könnyen használható,

hiszen a link bemásolásával már le is játszható. A gyűjtemény színesítése érdekében képernyőfotókat készítettünk, hogy szemléltessük a videó lényeges elemeit. Megvalósítás, kipróbálás után elneveztem ezeket a videókat „okosító videóknak”, hiszen számos új ismeretet szerezhetnek a gyerekek általuk. Ebben az időszakban a külső világ tevékeny megismeréséhez kapcsolódóan kerestünk ismeretterjesztő videókat. Hatásuk egyértelmű. Tapasztalataink alapján a mai kor gyermekének szüksége van az ismeretek elsajátításánál az együttes képi és hangyi világra. Egyszerűen ezek az „okosító videók” szinte láthatatlan erővel bírnak, hiszen felkeltik és fenntartják a gyerekek érdeklődését. Projektoros kivetítőn átadott videókra a legtöbb gyerek nyitott, befogadó. Figyelnek, koncentrálnak, és ismeretet is befogadnak.

Ezeknek a videóknak a feldolgozása után beszélgetést kezdeményezünk, melynek során a gyerekek kérdeznek. Laptop, tablet, projektor és fülhallgató szükséges a videóknak a megtekintéséhez. Részben a videófájl mérete, részben pedig a tematikus terv témája vagy a tevékenység célja határozza meg az eszközválasztást. Nagy fejlesztő hatása van ezeknek a videóknak: nemcsak a tudást, az ismeretet gyarapítják, hanem mindemellett rengeteg képességet is fejlesztenek. Ilyen a megfigyelőképesség, a koncentráció, a kommunikáció, a memória, a logikus gondolkodás, az érzékelés és az észlelés is.

„OKOSÍTÓ JÁTÉKOK” a tematikus tervekhez

Az „okosítóvideók”-gyűjtemény segítette ennek a címnek a kitalálását, hiszen az előző időszakra építve alkottam meg ezt a gyűjteményt. Tapasztalom, hogy ezeknek a játékoknak az alkalmazása közben okosabbak lettek a gyerekek, és tudatosan vagy néha kevésbé tudatosan fejlesztettük bizonyos készségüket és képességüket. Ebben az időszakban a már megalkotott tematikus tervekhez gyűjtöttünk játékokat, melyeknek hangsúlyozom fejlesztő, építő hatását. Sajnos több alkalommal találtunk olyan játékokat, melyeknek nincs helye a pedagógiai munkában. Voltak játékok, melyek értelmetlenek, vagy agresszív-durva tartalommal bírnak. Egyértelműen elutasítom ezeket. Mindig kiemelem a játékok tudatos választását, melyben mindig azt keresem, hogy milyen fejlesztő hatással bírnak majd, mit tanulhat belőle a gyerek, és vajon érdekelní fogja-e gyerekeket. Hangsúlyozom, hogy az „okosító játékok” a külső világ tevékeny megismerésében kiegészítő szerepet játszanak, a tevékenység részét képezik. Hiszen változatlanul fontosak a párhuzamos tevékenységek, a gyerekek érdeklődésére való építés, a folyamatosság és a motiváltság. Ezekre a játékokra a gyerekek egy része nagyon motivált, bár előfordul, hogy más, otthonról ismert játékokat javasolnak. Úgy gondolom, hogy a pedagógus irányító szerepe itt is kiemelkedő. Hiszen a tablet ebben az esetben, természetesen a szabad játék ideje alatt, fejlesztőeszköz vagy játék. Van olyan eset, amikor a gyerekek választhatnak alkalmazást, de már ismert és letöltött játékról legyen szó. Érdekes volt számomra, hogy van a gyerekeknek egy-egy kedves játéka, amelynek

az okát sokáig kerestem. Ilyen például az állatos fogápolással kapcsolatos vagy a tűzoltó munkáját feldolgozó alkalmazás.

„OKOSÍTÓ JÁTÉKOK” készség- és képességfejlesztő területekhez

Az egyéni fejlesztések tudatos átgondolása szükséges egy korszerű társadalomban, ahol – a gyereket ismerve – a motiváltság fontos az eredményesség szempontjából. A gyerekeket játékosan, játékba ágyazva, komplex módon fejlesztjük, úgy, hogy nem emeljük ki a tevékenységéből. Motiválni kell, fel kell kelteni az érdeklődését, és azt fenn is kell tartani. Tapasztalataim alapján ezekben segítenek a készség- és képességfejlesztő játékok tableten. Hangsúlyozom, hogy ezek a játékok a fejlesztések részét képezik, és tudatos átgondolást igényelnek. A gyerekek egyéni fejlesztési dokumentációjában ezek egyértelműen megjelennek. Miért rövid a fejlesztés?

5-10 percet vesznek igénybe úgy, hogy a gyerek végig, majd utána is motivált lesz, marad. Olyan gyerekek is részt vesznek ezekben a fejlesztésekben, akik kevésbé motiválhatók. Természetesen olyan gyerek is van, akit nem érdekelnek az ilyen jellegű játékok. Minden gyerekhez más út vezet. A figyelem és a koncentráció fejlesztésére – tapasztalataim alapján – a gyerekek többségének szüksége van. Ezen területek fejlesztésére az alkalmazásban található játékok remekül használhatók. A játékok esetében nagyon fontos a tudatos választás.

Mit szeretnénk fejleszteni? Hogyan?

Érdeemes egy-egy játékot hosszabb ideig játszani a gyerekekkel a csoportban. Bevezetése után már önállóan is tudják játszani. Érdeemes nehezíteni is, amikor már könnyedén megy a játék.

„OKOSÍTÓ ÖTLETTÁR”

Tevékenységterületenként az IKT-eszközök célszerű felhasználásának megsegítése ez az ötlettár. Az óvodában folyó pedagógiai munka minden területére kidolgozásra került az IKT-eszköz használata. Ez egy olyan jól használható ötlettár, mellyel színesíthetjük a digitális pedagógia gyakorlati alkalmazását. Összegzi, hogy milyen lehetőségek vannak az IKT-eszközök alkalmazására. Tartalmazza az előző gyűjtemények lehetőségeit is, valamint új elemek is megjelennek benne. Ilyenek például a gyerekek körében népszerű webkamerás megfigyelések. Nehézség is adódott ezen gyűjtemény elkészítése közben, hiszen voltak olyan tevékenységterületek, melyek esetében kevésbé tudtuk alkalmazni az IKT-eszközöket, ilyen a mozgástevékenység.

A mesterprogram folyamatban lévő feladatai:

- PowerPointos bemutatók készítése témakörök, ünnepek feldolgozásához.
- Sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézséggel küzdő gyerekek fejlesztésében a korszerű IKT-eszközök használatának megjelenése.
- Tehetség gondozásban az IKT-eszközök megjelenése, használata tehetségterületként.

Összességében elmondható, hogy az IKT-eszközök alkalmazása beépült a pedagógiai munkánkba ebben az időszakban. Megtanultuk úgy alkalmazni, hogy természetesen legyenek jelen mindennapjainkban, és a fejlesztő erejük érvényesüljön. Úgy gondolom, hogy a mai korszerű óvodákban jelen kell lennie a digitális pedagógiának, melynek részét képezi a társadalomra való hatásgyakorlás. Fontosnak tartom, hogy óvodapedagógusként megtanuljunk és megtanítsuk az okoseszközöket okosan használni.